Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Zitting 1982–1983

11 270 Vervanging van de Wet van 27 april 1884, Stb. 96, tot regeling van het Staatstoezicht op krankzinnigen (Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen)

Nr. 31

VIJFDE NOTA VAN WIJZIGING
Ontvangen 18 augustus 1983

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:
Het eerste lid, onderdeel a, wordt gelezen:
«a. Onze Minister: Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur;».
In het eerste lid, onderdeel h, wordt in plaats van «psychiatrisch ziekenhuis of ziekenhuis:» gelezen: «psychiatrisch ziekenhuis:».

B

In artikel 3, eerste lid, onder b, wordt in plaats van «de ouders die de ouderlijke macht uitoefenen dan wel een van hen» gelezen: «de ouders dan wel een van hen, voor zover zij niet van de ouderlijke macht zijn ontheven of ontzet».

C

In artikel 6, elfde lid, eerste volzin, wordt in plaats van «de geneeskundige verklaring» gelezen: «de geneeskundige verklaring, bedoeld in artikel 4».

D

In artikel 12 wordt na «verzoekschrift» een komma geplaatst.

E

In artikel 14, vierde lid, vervalt de komma na «derde lid».

F

In artikel 15, vijfde lid, eerste volzin, wordt na «mededeling» een komma geplaatst.

G

Artikel 20 wordt als volgt gewijzigd:

Na het eerste lid worden twee nieuwe leden ingevoegd, luidende:

«2. De bijzondere kamer in beperkte samenstelling, bedoeld in artikel 74, eerste en tweede lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie, is bevoegd de zaak te behandelen.

3. De bijzondere kamer in beperkte samenstelling kan een zaak in iedere stand waarin deze zich bevindt, verwijzen naar de bijzondere kamer, bedoeld in artikel 73 van de Wet op de rechterlijke organisatie, of naar de enkelvoudige kamer, bedoeld in artikel 74, eerste en derde lid, van die wet, onverminderd de bevoegdheid van laatstgenoemde kamer de zaak terug te verwijzen.».

Het tweede, derde, vierde en vijfde lid worden genummerd vierde, vijfde en zesde lid.

Het vijfde lid (nieuw) wordt gelezen:

«5. Artikel 6 is van overeenkomstige toepassing.».

In het zesde lid (nieuw) wordt in plaats van «het bepaalde in de artikelen 19, eerste lid, en 23, eerste lid,» gelezen: «het bepaalde in artikel 19, eerste lid,».

H

In artikel 25, eerste lid, wordt in plaats van «indien deze persoon geen blijk geeft van de nodige bereidheid daartoe. Artikel 2, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.» gelezen: «indien deze persoon twaalf jaar of ouder is en geen blijk geeft van de nodige bereidheid daartoe of een van de andere omstandigheden, bedoeld in artikel 2, derde lid, zich voordoet.».

I

In artikel 32, derde lid, wordt na «verleend» ingevoegd: «indien de vordering is ingesteld».

J

In artikel 60, eerste lid, wordt in plaats van «beschikkingen of vorderingen» gelezen: «beschikkingen op vorderingen».

K

Aan artikel 68 wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

«C. Aan artikel 431 wordt een lid toegevoegd, luidende:

«3. De rechter bij wie een vordering tot het verlenen van een voorlopige machtiging of een machtiging tot voortgezet verblijf als bedoeld in de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen, dan wel een machtiging als bedoeld in artikel 32, eerste lid, van die wet aanhangig is, is tevens bevoegd tot de kennisneming van een vordering tot instelling van het bewind.».».

L

Artikel 69 wordt gelezen:

«De Wet op de rechterlijke organisatie wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 73, eerste lid, eerste volzin, wordt gelezen:

«Bij het gerechtshof te Arnhem is een bijzondere kamer die belast is met de behandeling van zaken in beroep als bedoeld in de artikelen 15c en 15g van het Wetboek van Strafrecht en de artikelen 20, 23 en 24 van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen voor zover ingevolge artikel 20, derde lid, van die wet naar die kamer is verwezen.».».

Na artikel 73 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

«**Artikel 74**

1. Het gerechtshof te Arnhem vormt overeenkomstig door Ons te stellen regels uit de leden van de bijzondere kamer een bijzondere kamer in beperkte samenstelling en zo nodig een of meer enkelvoudige kamers voor de behandeling van zaken in beroep als bedoeld in de artikelen 20, 23 en 24 van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen.
2. De bijzondere kamer in beperkte samenstelling bestaat uit één lid van het gerechtshof en twee niet tot de rechterlijke macht behorende personen als deskundige leden. Het lid van het gerechtshof treedt als voorzitter op.
3. Een enkelvoudige kamer bestaat uit een lid van het gerechtshof.».

Toelichting

A

De eerste in artikel 1 aangebrachte wijziging houdt verband met de gewijzigde departementale indeling: thans is de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur primair verantwoordelijk voor het onderhavige beleidsterrein.

Met de tweede wijziging is een terminologische verbetering beoogd. De oorspronkelijke bepaling sprak zowel over «psychiatrisch ziekenhuis» als over «ziekenhuis» ten einde te bewerkstelligen dat in de tekst niet steeds, in de gevallen waarin het daarom gaat, voluit over psychiatrisch ziekenhuis behoeft te worden gesproken. Dit bleek toch tot misverstand te kunnen leiden in gevallen waarin de algemene categorie ziekenhuis – zowel psychiatrisch als niet-psychiatrisch – wordt bedoeld, zoals in artikel 29. Daarom wordt thans alleen «psychiatrisch ziekenhuis» gedefinieerd. Niettemin blijkt in sommige bepalingen uit de samenhang met het voorafgaande dat met «(het) ziekenhuis» gedoeld wordt op het – eerder in de tekst genoemde – psychiatrisch ziekenhuis.

B

Bij de tweede nota van wijziging is artikel 3 van het ontwerp aldus geredigeerd, dat slechts ouders die de ouderlijke macht uitoefenen, gerechtigd zijn een rechterlijke machtiging te verzoeken, zulks ten einde uit te sluiten dat ouders die van de ouderlijke macht zijn ontheven of ontzet, een zodanig verzoek konden doen. De bepaling schiet in de tot nu toe in het wetsontwerp opgenomen formulering zijn doel evenwel voorbij, daar ouders ook ten aanzien van hun meerderjarige kinderen de ouderlijke macht niet meer uitoefenen. Zij zouden dan ook niet gerechtigd zijn voor dezen een rechterlijke machtiging te verzoeken, terwijl grootouders, kinderen en bepaalde bloedverwanten in de zijlijn wel verzoekgerechtigd zijn. Om deze inconsequentie te verhelpen wordt thans artikel 3, eerste lid, onder b, op dit punt nauwkeuriger geredigeerd.

C, D, E, F

Deze wijzigingen behelzen redactionele verduidelijkingen en verbeteringen.

G

Op grond van artikel 20, onderscheidenlijk van artikel 23 of 24, van het tweede nader gewijzigd ontwerp van wet kan tegen de beschikking op een vordering tot het verlenen van een eerste of latere machtiging tot voortgezet verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis beroep worden ingesteld bij het gerechtshof te Arnhem. Ingevolge artikel 69 van dit ontwerp is de bijzondere kamer van het gerechtshof te Arnhem belast met de behandeling van die zaken in beroep. Deze kamer fungeert met drie raadsheren van het Hof en

twee niet tot de rechterlijke macht behorende personen als deskundige leden. In laatstgenoemde hoedanigheid zijn onder meer forensische psychiaters aangesteld.

Het beroep op het gerechtshof te Arnhem in de vorm die daar in het ontwerp aan is gegeven, zou een aanzienlijke uitbreiding van dit Hof en van de administratieve ondersteuning daarvan vergen. Zoals bekend, is de budgettaire ruimte voor een dergelijke uitbreiding niet aanwezig. De ondergetekenden gaan er niettemin van uit dat tegen beschikkingen inzake machtiging tot voortgezet verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis beroep op het gerechtshof te Arnhem dient open te staan. Wèl acht de tweede ondergetekende een vereenvoudiging van de in artikel 20 jo. artikel 69 van het wetsontwerp voorziene procedure noodzakelijk ten einde de stijging van de werklast van dit Hof enigszins te beperken. Dit is ook zeer goed mogelijk zonder de kwaliteit van de beslissing aan te tasten. Het in het nieuwe tweede lid van artikel 20 vervatte voorstel om in beginsel de zaak te doen behandelen door de bijzondere kamer in beperkte samenstelling strekt tot een zodanige verantwoorde versobering.

De vorengenoemde kamer bestaat ingevolge het in artikel 69 voorgestelde artikel 74 van de Wet op de rechterlijke organisatie uit drie leden; voorzitter is een raadsheer bij het Hof die tevens lid is van de bijzondere kamer, terwijl de beide andere leden behoren tot de deskundige leden van de bijzondere kamer. Het voorgestelde nieuwe derde lid van artikel 20 voorziet voorts in de bevoegdheid van de bijzondere kamer in beperkte samenstelling de zaak te verwijzen naar de volle bijzondere kamer. Tot deze verwijzing kan bij voorbeeld aanleiding bestaan indien de beslissing in eerste aanleg met toepassing van artikel 7 van het wetsontwerp door de meervoudige kamer van de rechtbank is gegeven.

De tweede ondergetekende acht het niet uitgesloten dat op den duur ook behoefte zal bestaan aan de mogelijkheid tot afdoening van zaken van eenvoudige aard door een enkelvoudige kamer. Bij de voorliggende nota van wijzigingen is derhalve tevens voorzien in de mogelijkheid van vorming van enkelvoudige kamers en in de bevoegdheid van de bijzondere kamer in beperkte samenstelling tot verwijzing daarheen (artikel 20, derde lid (nieuw), jo. artikel 74, eerste en derde lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie). Indien de enkelvoudige kamer de zaak niet geschikt acht voor behandeling door een alleensprekende rechter, verwijst zij de zaak terug naar de bijzondere kamer in beperkte samenstelling.

De bepaling betreffende de vorming van kamers in het voorgestelde artikel 74, eerste lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie sluit aan bij de ontwerp-artikelen 49, tweede lid, en 70, tweede lid, van voornoemde wet in het ontwerp van de Wet, strekkende tot enige vereenvoudigingen op het gebied van het personen- en familierecht en het burgerlijk procesrecht (kamerstuk nr. 17 444). De uitwerking zal geschieden in het Reglement voor de bijzondere kamer bij het gerechtshof te Arnhem.

De voorgestelde wijziging van artikel 20, derde lid (oud), vijfde lid (nieuw), strekt tot uitsluiting van de mogelijkheid van beroep in cassatie. De eenheid van rechtspraak is reeds gewaarborgd door de concentratie van de behandeling van zaken in beroep bij het gerechtshof te Arnhem. Overigens zullen de beslissingen ter zake van machtigingen tot voortgezet verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis van feitelijke aard zijn, zodat ook uit dien hoofde het toelaten van beroep in cassatie niet zinvol is. In dit verband kan erop worden gewezen dat de beslissingen die de bijzondere kamer van het gerechtshof te Arnhem inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling van een tot gevangenisstraf veroordeelde neemt, ingevolge artikel 15f, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht niet aan enig rechtsmiddel onderworpen zijn en dat een bepaling van soortgelijke strekking is voorgesteld in het in wetsontwerp 11 932, stuk nr. 13, opgenomen artikel 509x, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering met betrekking tot de beslissingen van de bijzondere kamer ter zake van verlenging van de terbeschikkingstelling.

In artikel 20, vierde lid (oud), is de verwijzing naar artikel 23, eerste lid, vervallen, omdat dat artikel in de onderhavige procedure (die van de eerste machtiging) niet van toepassing is en er dus ook niet van wordt afgeweken. Dat bij latere verlengingen van de rechterlijke machtiging artikel 20, vierde lid (oud), van overeenkomstige toepassing is en zich dus een afwijking van artikel 23, eerste lid, voordoet, vloeit voort uit artikel 23, tweede lid.

H

Deze wijziging beoogt een redactionele verbetering te geven. De tweede volzin van het huidige eerste lid van artikel 25 houdt naar de letter in dat reeds bij de in dit artikel geregelde spoedopneming een voorlopige machtiging als bedoeld in artikel 2, eerste lid, aanwezig moet zijn. Dit geval is uiteraard niet bedoeld; de regeling omtrent de machtiging voor dit geval is vervat in artikel 31.

I

In artikel 32, derde lid, is een verduidelijking aangebracht. Ook de in dit artikel bedoelde rechterlijke machtigingen worden uitsluitend op vordering van de officier van justitie verleend. De rechter mag evenwel in dit geval een machtiging slechts verlenen, indien aan de vordering een verzoek van de betrokkene ten grondslag ligt.

J

De wijziging van artikel 60 strekt tot verbetering van een misstelling.

K

De gedwongen opgenomen psychiatrische patiënt verliest niet meer van rechtswege het beheer van zijn goederen en zijn handelingsbekwaamheid. Niettemin kan het wenselijk zijn dat in het beheer van het vermogen van de betrokkene wordt voorzien. Dit kan geschieden door toepassing van de curatele of door de – minder ver strekkende – voorziening van beschermingsbewind (artikel 431 e.v. Boek I BW).

De voor instelling van het beschermingsbewind bevoegde rechter is de kantonrechter. Om redenen van praktische aard lijkt het gewenst, dat de officier van justitie zich met de vordering tot instelling van het beschermingsbewind óók kan wenden tot de rechter die volgens de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen bevoegd is te beslissen.

L

Verwezen zij naar de toelichting op G.

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
J. P. van der Reijden

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes